

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Shemot

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

א

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10060

רביעי אלהים: א ו משה היה רעה את
 צאן יתרו חתנו כהן מדגן וינהג את הצאן
 אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חרבה:
 ב וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך
 הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה
 איננו אכל: ג ויאמר משה אסרה נא
 ואראה את המראה הנדל הזה מדוע לא
 יבער הסנה: ד וירא יהוה כי סר לראות
 ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר
 משה משה ויאמר הנני: ה ויאמר אל
 תקרב הלס של נעליך מעל רגליך כי
 המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש
 הוא: ו ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי
 אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר
 משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים:
 ז ויאמר יהוה ראה ראיתי את עני עמי
 אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני
 נגשיו

דבני ישראל ואמר במימריה למפקהו יי:
 א ומשה הנה רעי ותענא דיתרו חמוהי
 רבא דמדגן ודברות ענא לבתר שפר דענא
 למדברא ואתא לטורא דאיתגלי עלוהי
 יקרא דיי לחורב: ב ואיתגלי מלאכא דיי
 ליה בשלהובית אשתא מנו אסנא וחנא וקא
 אסנא בעיר באשתא ואסנא ליתוהי מתאכיל:
 ג ואמר משה איתפני כען ואחזו ית
 חיונא רבא הרין מה דין לא מתוקד אסנא:
 ד וחנא יהנה ארי איתפני למיחזו וקרא
 ליה יי מנו אסנא ואמר משה משה ואמר
 קא אנא: ה ואמר לא תקרב הלכא שרי
 סינך מעל ריגלך ארי אתרא דאת קאים
 עלוהי אתר קדיש הוא: ו ואמר אנא
 אלהא דאבוך אלהא דאברהם אלהא דיצחק
 ואלהא דיעקב וכבשינון משה לאפוהי ארי
 דחיל מלאסתכלא בצירת יקרא דיי:
 ז ואמר יי מנלא גלי קדמי ית שעבוד
 עמי דבמצרים וית קבלתהון שמי עקדמי מן קדם
 מפלחיהון ארי גלי קדמי ית

רשי

כיביהון

(א) אחר המדבר. להתרמקונו הגול של ירעו כסדות אחרים: אל הר האלהים. על שם העמוד: (ב) בלבת אש. כשלהבת אש כמו של אש כמו של השמים. (שמואל בית) לכ האלה ואל תתמה על התי"ו לכו כיונא כו. (יחזקאל יו) מה חמולה לכתך (טו) מתוך הסנה. ולא חילן אחר מנאס עמו חככי כלה: אכל. נאכל כמו לא עבד כה אשר לקח מוס (טו): (ג) אסורה נא. אסורה נא להקדים: (ה) של. שלוף והוא. כמו וכאל הכרול. כי של ויתך (יו): אדמת קדש הוא. המקום. (ז) כי יראתי את מבאובו. כמו וידע אלקים כלומר כי שתי לכ להתכוון לדעת את מלאכותי ולא העלתי עיני ולא טוס אורי מענקתם

באר רחובות דקדוקי רשי

אם כי ערשו יאל אכל לדעת הדרש וענין שבו עשה שישו אלה: (טו) דע"י מודיעך כזה שהדגש שכתוב הסית מורה חסרון בית חמנעית העורש ושרשו לכה וכל מזה העורש חלפ לכ (כל"א הערך) וכדי שלא תקשה היאך יתכן בענין אש עלת לכ על זה קאמר כשלהבת אש לכ של אש ורעה לומר עלת לכה עם מושאל הוא וכינו דתאמנעית האדם תקועה לכו כמו כן השלהבת עולה מאתמנעית האש לכן שייך עפ"י כוללן לכ: וזה שכתב עוד ואל תתמה וכו' וחס דקשיא ליה התי"ו כילת בלבת החורה ענין הדביקות עיוורת היא כו הוי סני חילוי חוס כתיב קלב אש כי הסגול כל"ו דהיה מורה ג' כענין הדביקות על זה קאמר ואל תתמה כי של לכו כיונא כויה חמולה לבתך וכי נאסן סני חלוקו כתיב חמולה לכן קאמר מדרך הלשון לדק התי"ו כילת לכ ועין

שעבודיהון דבני ישראל וגלי קדמוי ית תיבתא דעברו בשוקרא דלא ידעו אינש בתקריה : א ומשה הורג רעית ענא דיתרו חמוי בקא דמקון דבבר ית ענא לאתר שפר רעיא בתהורי מדבדא ואהא לטורא לאתגלי עלוי וקרא ביי לחורב : ב ואתגלי ונגהאל מלאכא ביי ליה בלתי אישקא מגוז סגיא ותמא וקא סגיא משריב באי יתא וסגיא ליתוי יקיד ומתאביל בגורא :

ירושלמי

ותמא וקא סגיא בעיר באשא וסגיא מרטיב ולא יקיד : ואתוי ער תזוזא רבא הדיון מן בגלל מה סגיא מרטיב : ולא יקיד :

שלוף סגולך :

דהא ועלוי אנת עתיד לקבלא אובייתא למלפא יתא לבני ישראל : ו ואמר אגא הוא אלהיה דאכרד אלהיה דאכרדא אלהיה דאכרדא ואתחיה דעקא וארדהיה דעקא ובכשיון משה לאנפוי ארום הורג החיל מלמסמכי בצירא אקר שכינתא ביי : ו ואמר מיגלא גלי קדמוי ית סיגור עמי דבמצבים ית קבלתייהון שמיש קדמוי מן קדם משעבדיהון ארום

גלי

באר רחובות קדוקי רש"י

ועיין בסרטים שזכר הר"ק בשורש לבב : (טו) מה שכתב אצל כמו נאכל לחוד וקח הוא דהא מלת אצל מלשון פעל הדגש ומוזרי שקיבל הפעולה מן אחר ככבודות ומלת נאכל לשון נפעל הוא ותיירי שקיבל הפעולה מן אדם אחר כקלות אלא ביימור דמלת נאכל והיינו לשון נפעל יותר מודגל ושגור מן לשון פעל לכדכל מקום שזכר רש"י לשון פעל מביא עליו לדמיון לשון גפעל ורצה לומר כוונת מלת נאכל עניינו שקיבל הפעולה מן אדם אחר כמו כן מלת אצל עניינו שקיבל גם כן הפעולה מן אדם אחר וכאמת כל חד וחד לעניינו זה לקלותו זה לכבודותו ועל דרך זה עבר לקח : (יז) מודיעך כוזב דכונת של הוא השורש של וקרא אלא רש"י יסוד הטובל תשום דלפעמים כונת הגו' כוונת הכא

ונשל

רשב"ם

שנה כדזכר הקב"ה עמו ויאת עתה מלך שהיה נזקק להורגו וישראל נאחזו עד עתה וראה הכ"ה בעניים : (א) ומשה היה רועה לאן וגו' וראה לו הקב"ה וזוהו לשוכ למכרוס ולא היה נזקק כי היה מתוירא עד שאמר לו הקב"ה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך זה פרעה שמת לכך הוא אומר וימת מלך ונזקק להעיד על מה שאמר הכ"ה כי מתו כל האנשים וגו' כמו וחס און אבוי כנען . וזכור אלהים את בריתו שנשבע לשלשם לתת להם את ארץ כנען ועתה נתק"ב הזמן של ד' מאות שנה שאמר לאברהם : (ב) איננו אוכל . אפילו במקום ויחית הלהבה מן הסבה לא היה נחלת כלל : (ד) וירא ה' . העולאך קורא על שמו של הכ"ה . (ה) של . השלך . מוגרת ונשל גויס רביס . כאשר יאמר מן נכס סגו כן יאמר סע לשון צווי וגם של תשלו לה : (ו) ואת נעקתם

מכלל יופי

א (א) (אחר המדבר) . מקום מרעה הבחמות נקרא כן כתרונמו כתר שפר רעיה דמדברא לפי שהרועה נוהג ישם הבחמות תרום וינהגודבר : (תורבה) הוא טפפת כי המלה מלעיל : (ב) (כלבת אש) . שרשו לבכולפי שהלב מצועגוף האדם ועצמו נאמר גם כן למצוע כל גוף ועוצם שלולב . ויש שפירושו ריבת אש כמו בי חב האיש ואם כן תהיה המלה מנתי המלך לשת בפלם אנת גפישך ורומרה רין בדברוי המושגת אחר המבעיר ואחד המר ביה : (הסנה) . נקרא הר פיני על שכן בהרואות למד דהפועל בביבטא . בוער באש . כטעם דולק ומדוע לא יבער הסנה לא ישרף ויאלל כי כן כתוב והסנה איננו חלל וכן ת"א הראשון כשר

והשני מיתאכיל . אויביה יבער מלשון ובערת הרע דרך נחות כמו ורכבים על שלשים עידים ושלשים עיריס להם :

(אוכל) . מלא והוא האר : (ג) (אסורה נא) . לכאורה נראה שהוא הפך ענינו אבל לדקות הענין הוא הווי בעצמו כי המם מסררת עמו ופי' אסורה נא ממקומיובל כי סר לראות סר ממקום לראות : (ד) (משרה משה) . קריאת הכפל לצורך שהיה קורא פעם אחר פעם לזרוהגורא : (ה) (חלום) כמו הגה : (של) . שרשו נשל בפלם שחלל כל גש פוגע בו ענין ההסרה

כל המרה שכתב אחריה מ"ס היא למרחוק כמו סורו ממני שהטעם רחוק ממני ואם אחריה אל כשלא נקודות תהפך הדבר כמו סורה אלי סורו עתקונק וכתב אלי : הזכיר הכתוב ששה עממים והניח הנרגשי אולי לא היתה ארצו זבת חלב ודבש וכן כפסוק כי

ונשיו כי ידעתי את-מכאביו : ח וארד
 להצילו י מיך מצרים ולהעלתו מן-הארץ
 שהוא אל-ארץ טובה ורחבה אל-ארץ זבת
 חלב ודבש אל-מקום הכנעני ותחתי והאמרי
 והפריזי ותחתי והיבוסים : ט ועתה הנה
 צעקת בני-ישראל באה אלי וגם-ראיתי את-
 הלחץ אשר מצרים לחצים אתם : י ועתה
 לכה ואשלחך אל-פרעה והוצא את-עמי
 בני-ישראל ממצרים : יא ויאמר משה
 אל-האלהים מי אנכי כי אלך אל-פרעה וכי
 אוציא את-בני ישראל ממצרים :
 יב ויאמר כי-איה עמך וזה-לך האות
 כי אנכי של-חתיך בהוציאך את-העם
 ממצרים תעבדון את-האלהים על-ההר
 הנה : יג ויאמר משה אל-האלהים הנה
 אנכי בא אל-בני ישראל ואמרת להם
 אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו-לי
 מה-שמו מה אמר אלהם : יד ויאמר
 אלהים אל-משה אהיה אשר אהיה ויאמר
 כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני
 אליכם : טו ויאמר עוד אלהים אל-משה
 כה תאמר אל-בני ישראל יהוה אלהי
 אבותיכם אלהי אברהם יצחק ואלהי
 יעקב שלחני אליכם זה-שמי לעלם וזה

כי-יהוה : ח ואיתגלית לשובתהוון מידא
 דמצראי ולאסקותהוון מן-ארעא ההיא לארע
 טבא ופתיא לארע עבדא חלב ודבש לאתר
 כנענאי ותחתי ואמוראי ופריזאי ותחתי
 ויבוסאי : ט וכען הא קבילת בני-ישראל
 עלת לקדמי ואף-גלי-קדמי ית-דוחקך
 דמצראי בחקין להון : י וכען איתך
 ואשלחך לות-פרעה ואפיק ית-עמי בני-
 ישראל ממצרים : יא ואמר משה קדם
 יי מאן אנא ארי איזיל לות-פרעה וארי
 אפיק ית-בני ישראל ממצרים : יב ואמר
 ארי-יהי-מימרי בסעך ודין-לך אתא ארי
 אנא שלחך באפקותך ית-עמא ממצרים
 תפלחון קדם-יי על טורא הרין : יג ואמר
 משה קדם-יי הא אנא אתי לות-בני ישראל
 ואומר להון אלהא דאבהתכון שלחני
 לותכון ויימרון-לי מה שמייה מה אימר להון :
 יד ואמר יי למשה אהיה אשר אהיה
 ואמר כדנן תימר לבני ישראל אהיה שלחני
 לותכון : טו ואמר עוד יי למשה כדנן
 תימר לבני ישראל יי אלהא דאבהתכון
 אלהיה דאברהם אלהיה יצחק ואלהיה
 דיעקב שלחני לותכון דין-שמי לעלם ודין

דוכרני

זכרי רשי

חזקתם : (י) ועתה לכה ואשלחך אל-פרעה . ואם חמר מה תועיל וכו' את עמי יעילו דכרין ותוליאם חשם :
 (יא) מי אנכי . מה חני חזק לדכר עם חולכים : וכו' אוציא את בני ישראל . ואף אם תזכרתי כמה זכרי ישראל שיעם להם נס
 ותוליאם מוחיים : (יב) ויאמר כי אהיה עמך . הסיכו על רחשון רשון ועל חריון חריון . שחזרת מי אנכי כי חלק אל חרעם
 לחשך כיא כי אם עמלי כי אהיה עמך וזה המורה חזר רחית בסנה לך החות כי אנכי שלחתיך ונמנתי כשליחותי וכדלי חני לגליל כאשר
 דחית

כלי קדמי כיביוהו : ח ואיתגליתו יומא דין עלך בגין דיקסומרי לשין ביהוהון מן דא דמזרעא ודאסקרתהון מן ארעא
 דהיא סמאבתא לארע טבתא ופתיא בתחומין לארע עכדא חלב דבש לאמר דבין ממן בגענאי ותימאי וגו' :
 ט וכדון הא קבילת בני ישראל סליקת לקדמי ולתוד גלי קדמי ות דתקא דמזרעא בתמין יתהון : וקרין
 איתא וצשרניך לנת פרעה וגו' : יא ואמר משה וגו' : יב ואמר ארם יהי מיכרי בסעךך ודין לך סימנא בנאנא
 שדרתך בהנפקתך ית עמא ממזרים הפלחון קדם יי דתקבלון ית אובימי על טורא דרין : יג ואמר משת קדם
 יי הא אנא איל לנת בני ישראל ואמר להון יי אלהיא דאבתכון שדבגי לנתכון ויקורו לי מרה שמייה מה אמר
 להון : יד ואמר יי למשה דין דאמר ונהו עלמא
 אמר ונהו כולא ואמר כנא תימר לבני ישראל אנא הוא
 דהנינא ועמיד למתין שרבי לונתכון : טו ואמר תרב
 יי דמשור כדון תימר לבני ישראל אלהיא דאבתכון
 אלהיה דאבתכם אלהיה דיעקב ואלהיה דיעקב שרבי
 לונתכון

רש"י

ר"ת הסנה עושה שליחותי ואינו אוכל כן תלך בשליחותי ואיך מיוזק : ושאלת מה זכות יש לישראל שיצאו ממזרים דבר גדול
 יש לו על הולאה זו שהרי עתידים לקבל התורה על הכר הזה לסוף ג' חדשים שיצאו ממזרים : ד"א כי אהיה עמך וזה שתלית בשליחותך
 וכן האות על הכתוב אחרת שאני מוכיחך שכתובתם ממזרים תעבדון אותי על הכר הזה שתקבלו תורה עליו והיא הנזכרת לישראל :
 ודוגמת לשון זה מצינו (ישעיה ס"ל"ו) וזה לך האות אכול השנה סניח וגו' מפלת סתריה תהי' לך אות על הכתוב אחרת שארזכס חרים
 ופירות ואני אברך הבספחים : (יד) אהיה אשר אהיה : אהיה עמוס כנראה זאת אשר אהיה עמוס כנראה שאלו נולדות (ברכות ט)
 אמר לפניו רכובי של עולם מה אני וזכיר להסגיר אחרת דיום כנראה (ש"ר) : אמר לו יפה אמרת מה תאמר וגו' : (לא זכרנו)
 מילה משה ביותר אלא שלא הכין דברי השם ית' וכילא מתשובתו מחשבת הש"ת שחאו כן היתה דעתו כדאמרו ית' אהיה אשר אהיה
 למושה לכדו הגיד ולא שיגיד לישראל והוא יפה אמרת שגם דעתי מתחילה כך היתה שלא תגיד לבני ישראל כדברים האלה אלא תאמר לבני
 ישראל אהיה עמם אחת וכן משמע בברכות וד"ק) : (טו) זה שמי לעלם : מסרנו ולומר העלמותו שלא יקרא ככתבו (ש"ר) :
 וזה

רשב"ם

צעקתם שועתי ופני כוגשיו : צעקתם שנועקים ופני שנוגשים אותם שועתי : (ח) וארד כאן לדבר אליך כדי להצילו מיד מזרים :
 (י) והוציא את עמי בני ישראל ממזרים : על פי הדברים שתאמר אל פרעה ואלתי : (יא) ויאמר משה מי אנכי : מי שרצה
 לעמוד על עיקר פשוטו של מקראות הללו ישיכל בפרושי זה כין הראשונים ומתי לא הבינו כן כלל כלל : משה השיב על שני דברים
 שאמר לו הכ"ה ללכת אל פרעה וגם להוציא את בני ישראל ע"י מלות פרעה : ומשה השיב על ראשון ראשון מי אנכי כי אלקי אל פרעה
 אפילו להביא לו תנחה ודורון : וכי ראוי אני ליכנס בחצר המלך איש ככרימוני וכי אוציא את בני ישראל ממזרים כלומר ואפילו ראוי אני ליכנס
 לפני פרעה שוטה אני לשאר דברים איוה דבר המתקבל לפרעה אומר לו וכי שוטה הוא פרעה לשמוע לי לשלוח עם רב שהם עבדיו
 קפשי מארלו ואיזה דבר המתקבל אומר לו ע"י אותו הדיבור אוציאם ממזרים ברשות פרעה והקס"ה השיב לו על ראשון ראשון ואמר
 כי אהיה עמך ואתן חנך בעיני המלך ותלך אל פרעה ולא תירא : וזה לך האות : וזה שאת ירא לפני פרעה : כי אנכי שלחתיך
 בלא חמה רוחה בתבערת הסנה כי שלחו של הק"ה אני וזה האות לך הוא להיות בטוח שאהיה עמך : וכן מצינו בדרשון שאמר להמלאך
 הלא שלחתיך : ועל מה שאתה אומר וכי אוציא את בני ישראל ממזרים : כלומר באיזה טענה שאומר לפרעה ישמע אלי להוציאם :
 בהניחך את העם ממזרים אני מנחה לך עכשיו שתעבדו את האלהים על הכר הזה ותקריבו עולות : וטענה זו תוכל לומר כי לזכות
 לאלהים ויחסם ללכת : ואע"פ שאין לא פירש : לכסוף מפרש ושמועו לקולך : וזאת אתה וקמי ישראל אל מלך מזרים וגו' : ועתה
 כלכה לא דרך של צדק וימים במדבר ונזכרה : וכן בכל פעם ופעם היה מזה אומר כך לפרעה : וכן מצינו בשמואל כשנזונו הק"ה כל פעם
 את דוד אומר שמואל להק"ה והשניע שאלו והרגני והקס"ה אומר לו עבלת פקרתק בידך ואמרת לזכות לה' באתי אף כאן דרך חכמה לזכור
 למשה הוציאך וגו' וכן תוכל לומר לו : מי שתפרשים ענינים אמרים אינם חלא טועים גמורים : (יג) מה אומר אליהם : כי אני זכיר
 ויודע שנתן המוציא : (יד) ויאמר אלהים אל משה אם איך ודע שמי אני אומר לך כי שמי אהיה לעולם ויכול אני לקיים מה שאני מוכטיח :
 ונזעתי שתמרת לך כי שמי אהיה : מה תאמר לישראל אהיה שלחתי אליכם : (טו) ויאמר עוד אלהים למשה לא כלה שיקראו אותי שמי
 בכל דבריהם כשם שאנו קורים המלכים

מכלל יופי

החטרה : (ח) (זבת) כי ילך מלאכי לפניך : וחסר
 מאר לגברה בסמיוכה : כי היה רנו שאלו יכנסו תהלה
 פיהס אחר קפצו על יהושע
 ה 5 יתכס
 (ט) (הר-חץ) עגין
 דוחק

הגוישי זכרי לרר דר : טז לך ואספת את זקני
 ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם
 בראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר
 פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם
 במצרים : יז ואמר אלה אתכם מעני
 מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמורי
 והפרזי והחוי והיבוי אל ארץ זבת חלב
 ודבש : יח ושמועו לקלך ובאת אתה וזקני
 ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו
 יהנה אלהי העבריים נקרה עלינו ועתה
 גלבה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה
 ליהוה אלהינו : יט ואני ידעתי כי לא
 יתן אתכם מלך מצרים להלך וקרא בך
 הזקה : כ ושלחתי את ידו והכיתי את
 מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבן
 ואחרי כן ישלח אתכם : כא ונתתי את
 חן העם הנה בעיני מצרים והיה כי תלכו
 לא תלכו ריקם : כב ושאלה אשה משכנתה
 ומנבת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת
 ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם
 ד את מצרים : א ויען משה ויאמר והן
 לא

דוכרני לכל דר ודר : טז איניל ותיכוש
 נר-סבי ישראל ותימר להן יי אלהי
 דאבהתכון איתגלי לי אל היה דאברהם
 יצחק ויעקב למימר מידבר דכירנא יתכון
 ונת דאיתעבד לכן במצרים : יז ואמרית
 אסיק יתכון משיעבוד מצראי לארע כנענאי
 וחיתאי ואמוראי ופרוזאי וחניאי ויבוסאי
 לארע עבדא וחלב ודבש : יח ויקבלון
 מינך ותייתי את וסבי ישראל לות מלכא
 דמצרים ותימרון ליה יי אלהי דיהודאי
 אתקרי עלנא וכען גיזיל בען מהלך תלתא
 יומין במדברא ונזבחה קדם יי אלהנא :
 יט וקדמי גלי ארי לא יישבוק יתכון מלכא
 דמצראי למינל ולאומן קדם דחיליה פקיה :
 כ ואשכח ית מחת גבורתי ואמתי ית
 מצראי בכל פרשתי די אעביד בניהון
 ובמרבן ישלח יתכון : כא ואתן ית עמא
 הרין לרחמינ בעיני מצראי ויהי ארי תהכון
 לא תהכון ריקנין : כב ותשאל אתחא
 משכנתה ומנבת ביתה מנין דכסף ומנין
 דזהב ולבושין ותשוון עד בגיכון ועל
 בנתיכון ותרוקנין ית מצרים : א ואתיב
 משה ואמר והא לא יהימנין לי ולא יקבלון מיני ארי זמרן לא איתגלי לך יי :

ואמר

רשי

וזה זכרי : לטו זהו ה'אך כקרא וכן דוד הוא אומר ה' עק לעולם ה' זכר לדור ודור ו (יז) את זקני ישראל - גויזתים לישבה -
 ואם תאמר זקנים שנים ה'אך אפשר לו לזקני זקנים של טעם רבוא : (יח) ושמועו לקלך - מאלהין חכיק שתאמר להם לזקן זה
 ישמעו לקולך שכבר סיוון זה חסור צידס חיעק וחיוסם - שכלטק זההם גלאלים - יעקב אמר להם ואלהים פקד יפקוד אתכם - וספ
 אמר להם פקוד יפקוד אלהים אתכם : (אלהי העבריים : יז) וי' ריתור' ריזח לי' חכות בר' שזיטן :) נקרה עלינו - לשון עקרה
 וכן (במדבר כג) ויקר אלהים ואנכי אקרה כה - אהא נקרא מאלה כלום : (יט) לא יתן אתכם מלך מצרים להלך - אם
 לך אמי מרסה לו די כמוקד כל' כלעוד שאין אמי מודיע די כמוקד לא יתן אתכם להלך : לא יתן - לא ישכח - כמו